

Politika rozvoje venkova dnes a v budoucnosti

Tomáš Rátínger

- Podívat se jak se současná politika rozvoje venkova realizuje v plánech rozvoje venkova – EU dimenze
- Ukázat teritoriální aspekty této politiky
- Poukázat na úskalí hodnocení této politiky
- A diskutovat směry a problémy jejího rozšíření v novém programovém období

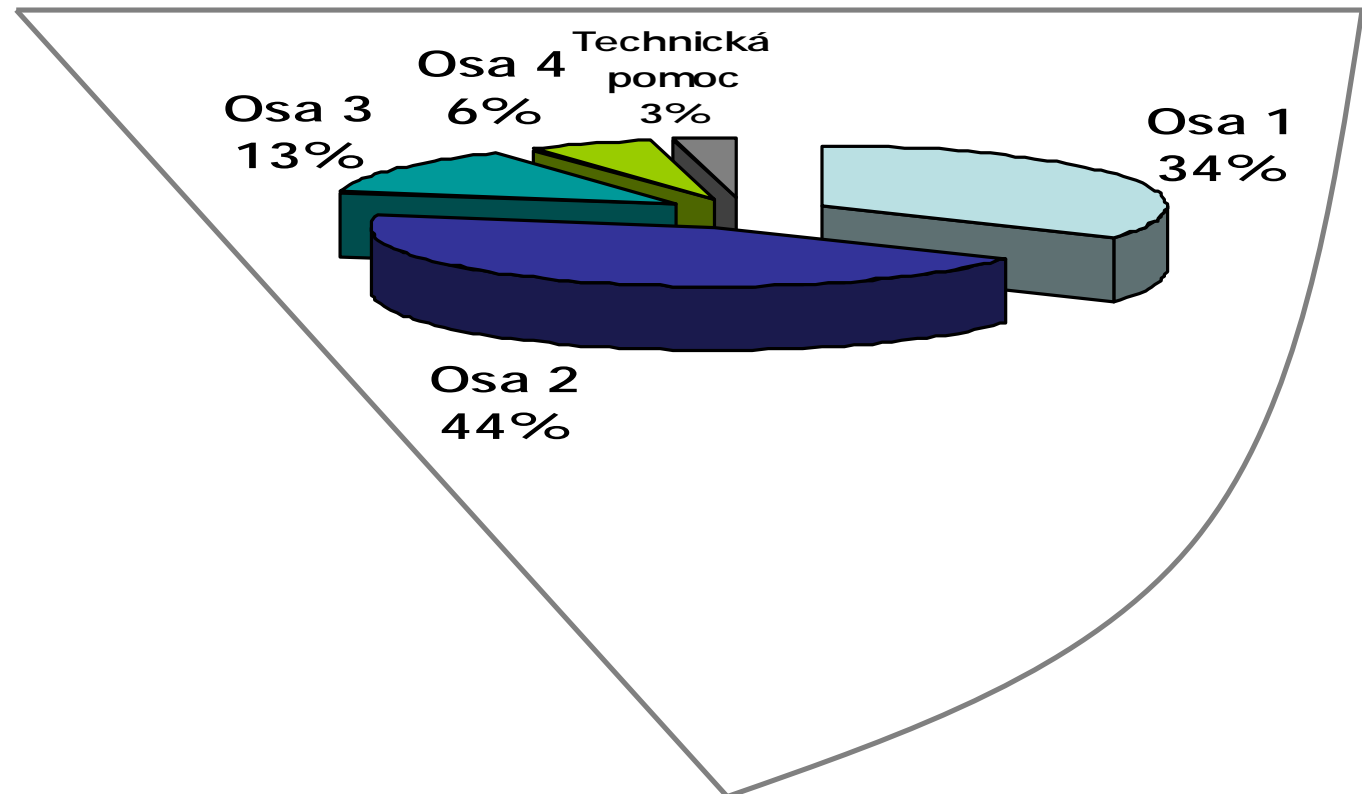
- Vedle oficiálních zdrojů jako nařízení a plány rozvoje venkova byly použity
  - Výsledky analýz pracovní skupiny 1 Evropské sítě pro rozvoj venkova
  - Výsledky projektů TERA-SIAP a RURMOD-E zpracovaných pro JRC/IPTS
  - Materiály z konference „Europe's rural areas in action: Facing the challenges of tomorrow“
- Některé obrázky nebo stránky jsou tudíž v angličtině.

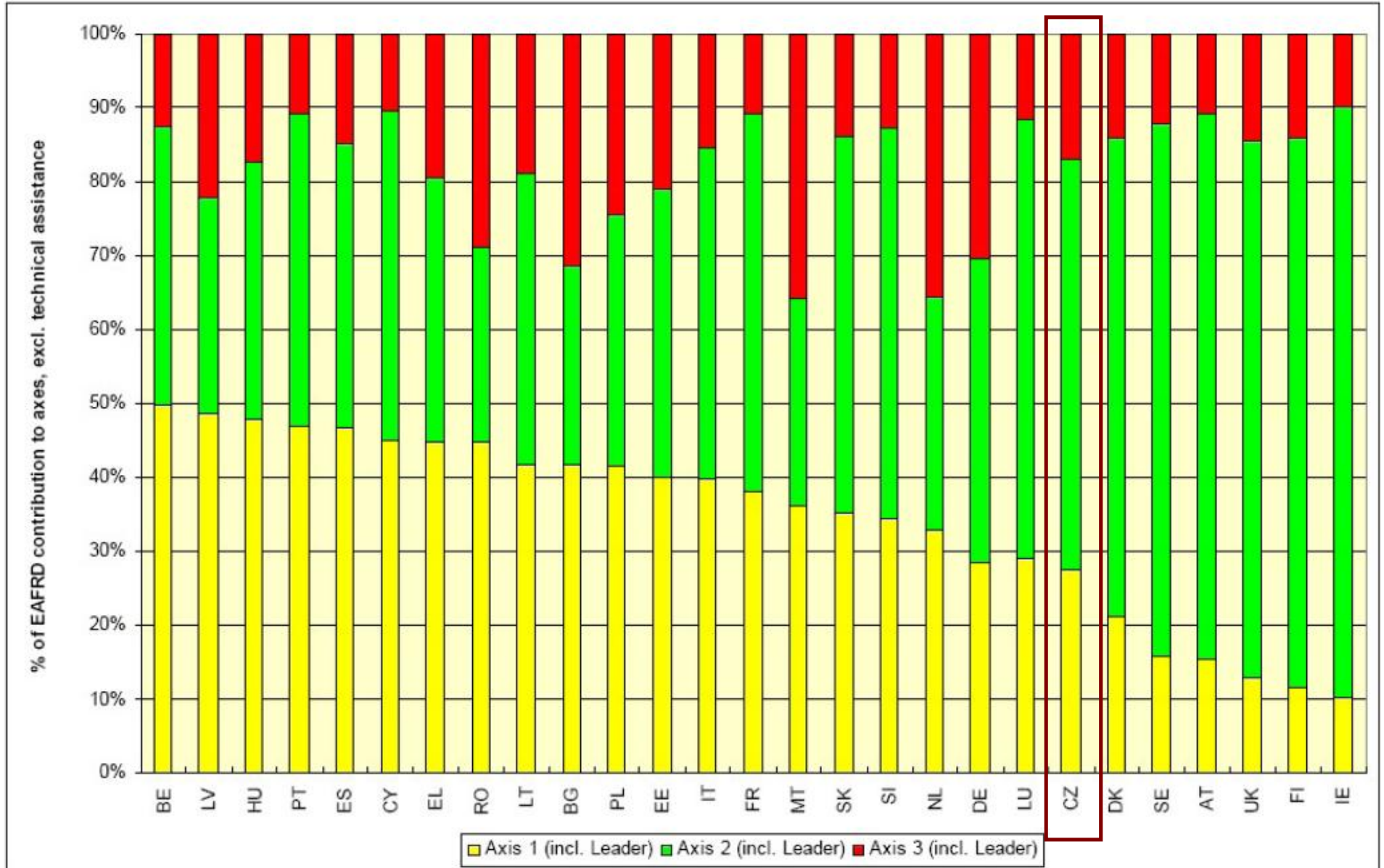
- Pilíř 2 SZP
- V programovém období 2007-2013
  - Jednotný fond (EAFRD)
  - Celkové posílení, lepší strukturování do tématicky homogenních os
    - OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
    - OSA II: Zlepšování životního prostředí a krajiny
    - OSA III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
  - Přesunutí LEADER pod PRV (OSA IV)
  - Posun k teritoriální politice (Osa III) od sektorové

- Health check
  - Modulace, další zdroje pro PRV
  - Nové výzvy jako např. klimatické změny by měly být adresovány PRV a jejich opatřeními
- Zlepšení procesu přípravy, zavádění, monitoringu a hodnocení
  - Strategic guidelines
  - CMEF (indikátory výstupu, výsledku a dopadu)
  - Síť rozvoje venkova
    - Národní a Evropská
    - Sdílení zkušeností (poučení z LEADER)

Pilíř 2 SZP

9%

- Osa 1
  - Investiční podpora modernizaci (121)
- Osa 2
  - Platby LFA (211 a 212)
  - Agri-environmentální platby (214)
- Osa 3
  - Diverzifikace venkovské ekonomiky (311, 312, 313)
  - Zlepšení kvality život na venkove (321, 322)

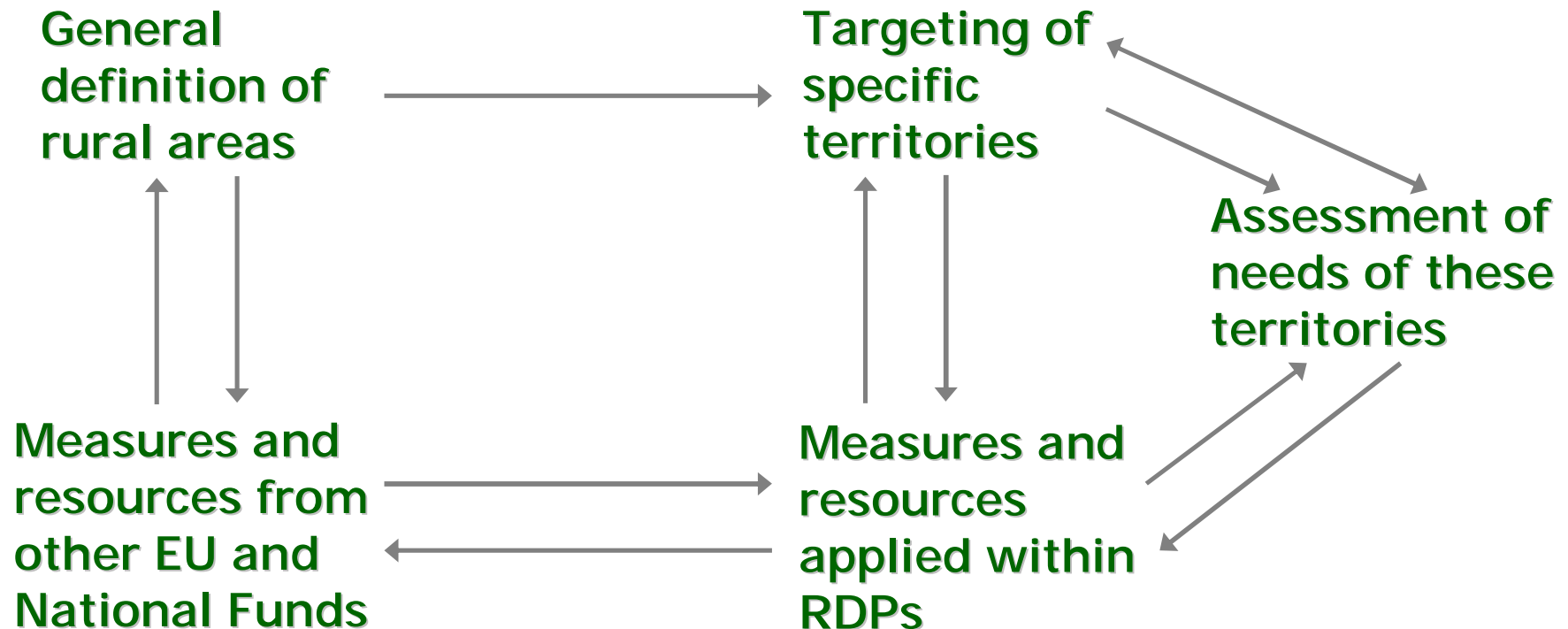
Figure 3: Measure Clusters and proposed GPI

	OBJECT	SUBJECT			
		Agri.	For.	Food	Territ.
A. Rural Preconditions	(i) Hum. Cap. (a = sectoral, b = territ.)	111, 112, 114, 115, 131, 142	111, 115	111	331, 341
	(ii) QoL				321, 322, 323
B. Rural Diversification	(iii) Divers (a = sectoral, b = territ.)	311	221, 222, 223		312, 313
C. Primary Sector Competitiveness	(iv) Comp.	114, 115, 121, 123, 124, 125, 126, 131, 132, 133, 141, 142	115, 121, 122, 123, 125	123, 124	
	(v) Qual.	123, 132, 133,	123	123	
	(vi) Sust. Ag.	211, 212			
D. Environment	(vii) Env.	126, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 221, 222, 223, 227	221, 222, 223, 224, 225, 226, 227		

Note: Programmes structured around Axis 4 measures could feature in any/all cells of the matrix (see above), and are omitted for the sake of clarity.

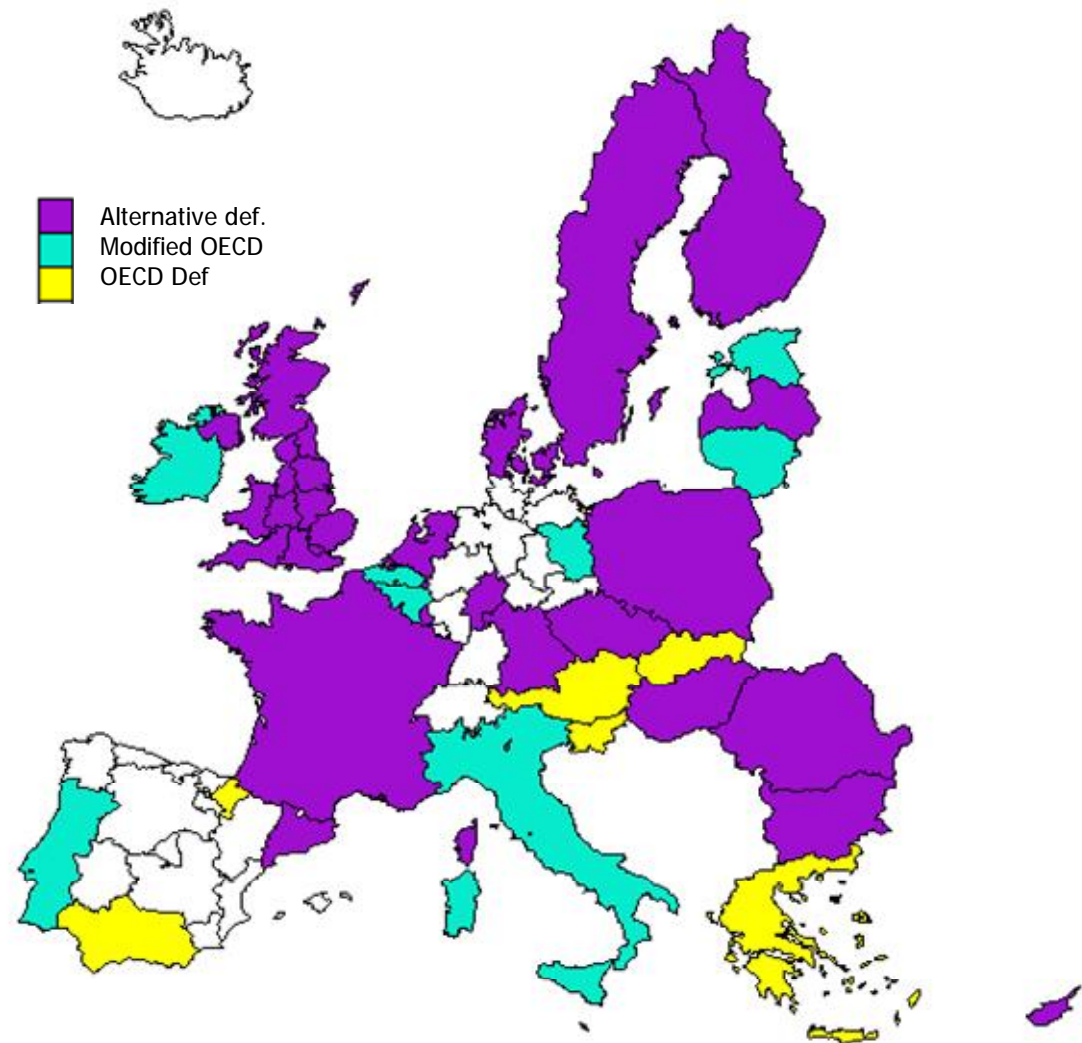
- Venkov je území se svými potřebami a problémy
- PRV odpovídá na potřeby území, adresuje rozvoj území, blaho území
- Territorial eligibility – teritoriální oprávněnost
- Teritoriální cílení opatření

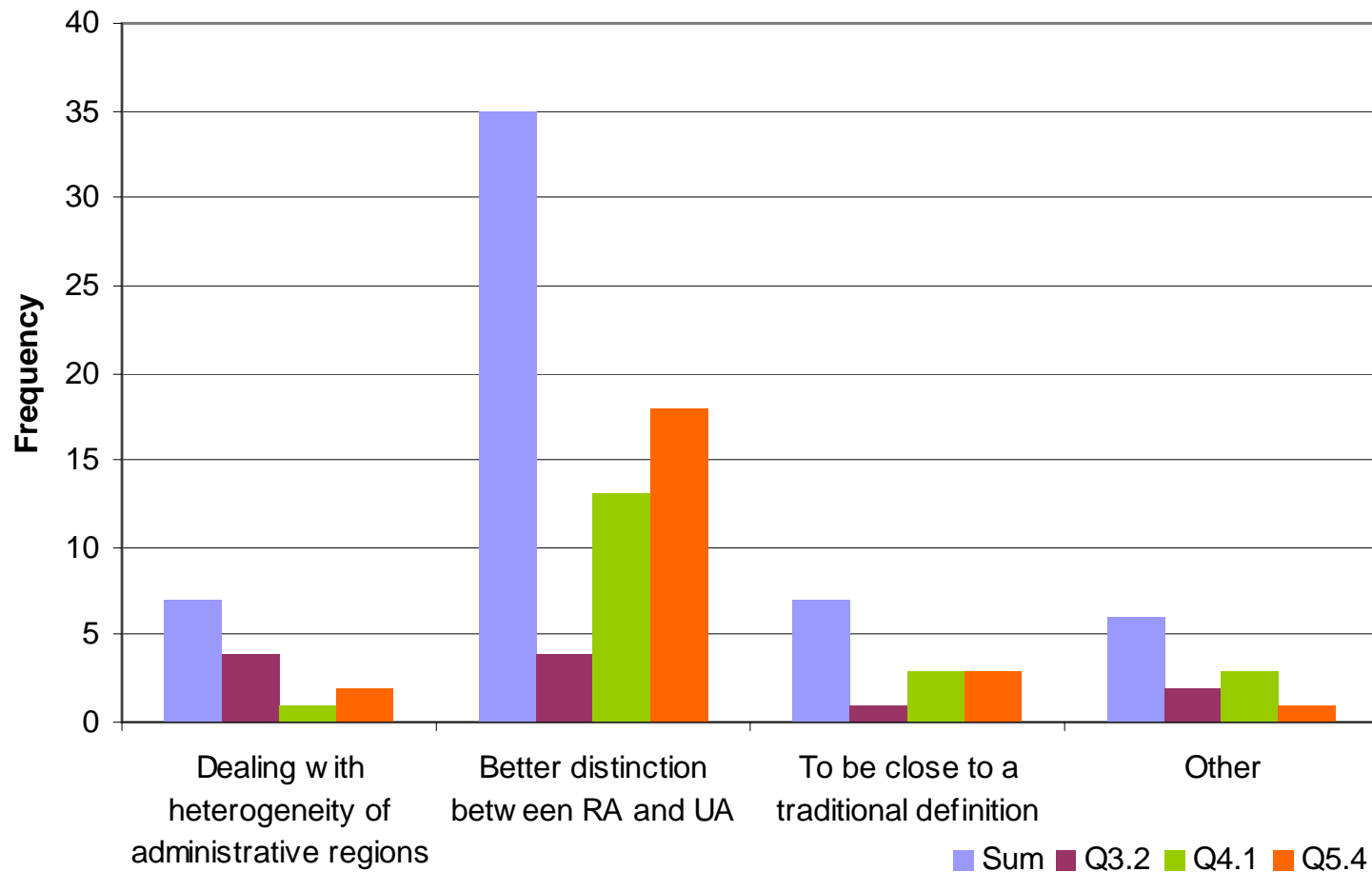
Relationship between elements within each Rural Development Programme

- Identifikovat jednotlivé elementy teritoriální dimenze PRV
  - Definici venkovských oblastí
  - Potřeby venkovských oblastí
  - Cílová území
  - Odpovídající opatření PRV
  - Hranice a komplementarita s opatřeními ostatních politik/ fondů (EFRD, ESF, CF, EFF)
- Posouzení koherence vztahů v rámci jednotlivých PRV
- Výběr 35 PRV a 17 případových studií

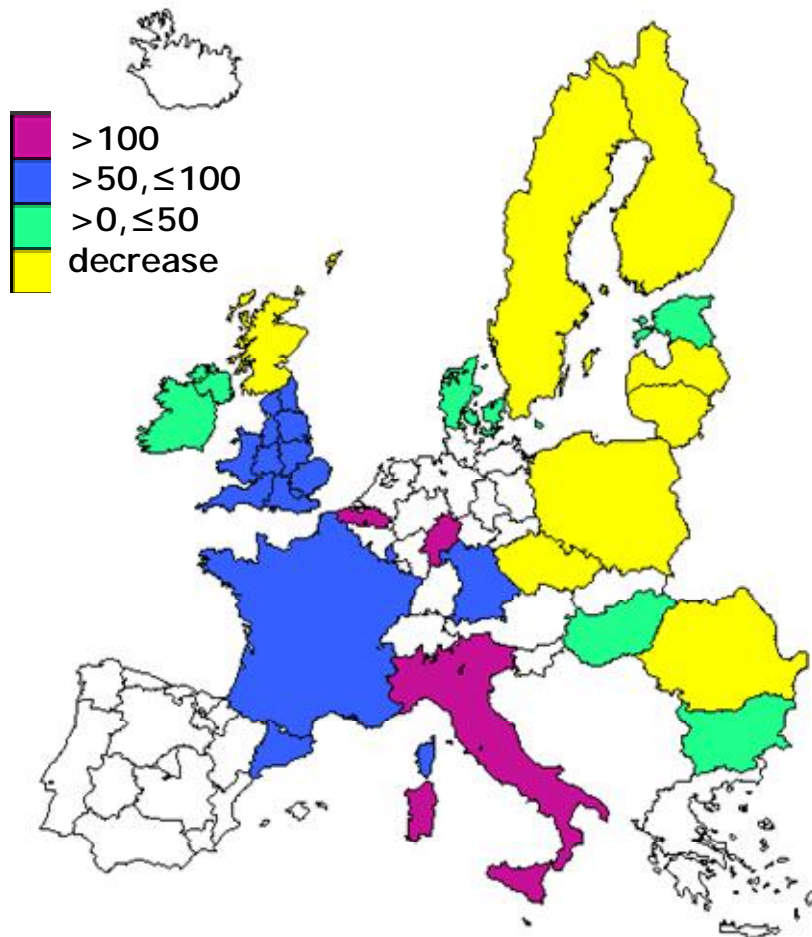
- 35 RDP
- Jen 6 OECD definici
+ 7 jako doplňkovou
pro srovnání
- 8 modifikovanou
OECD
- 21 alternativní

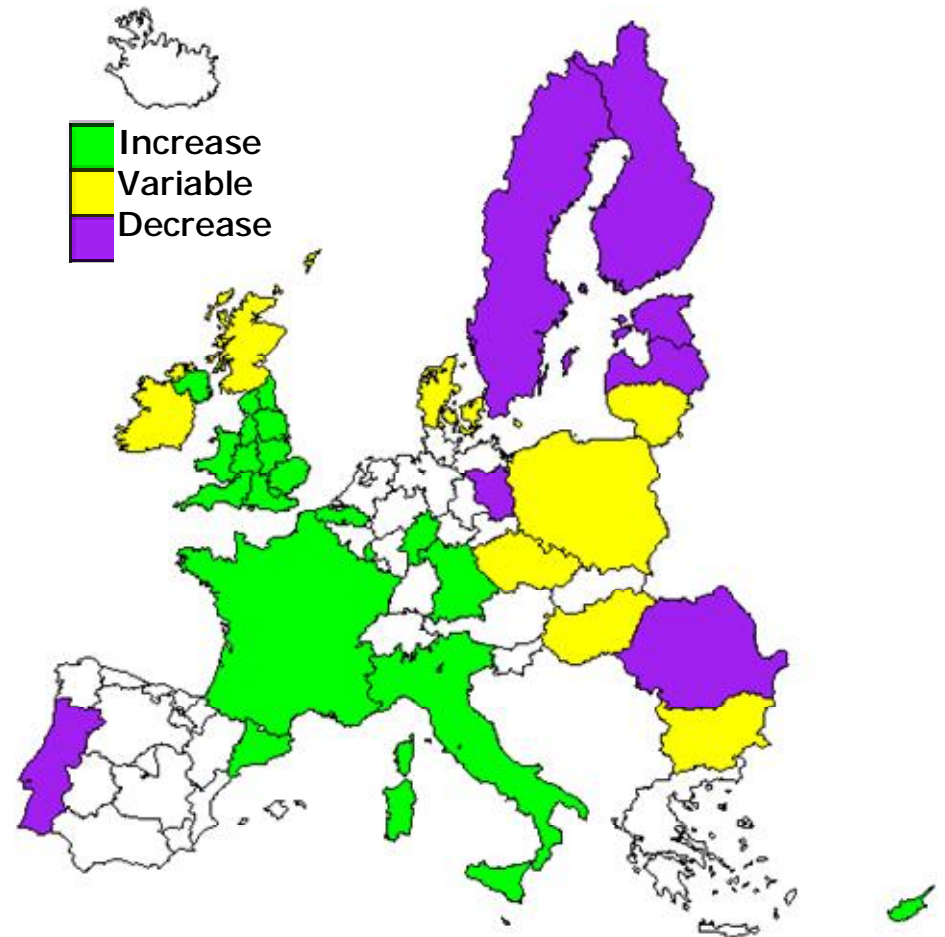

- Q3.2- What reason was given for the modification of the OECD definition ?
- Q4.1- What reason was given for not using the OECD definition ?
- Q5.4- What reasons were given for the choice of additional factors

Change of population included in rural areas under alternative definitions comparing to OECD definition

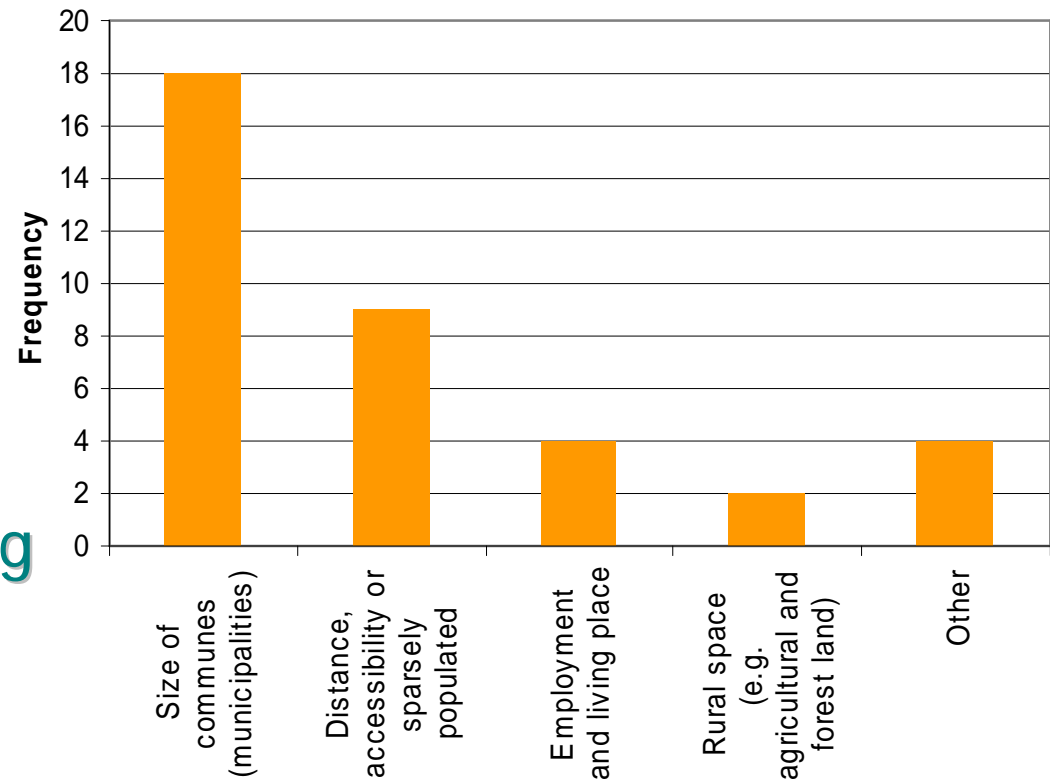
Change of the extent of rural areas under alternative definitions comparing to OECD definition using combination of available indicators (territory, population and number of local units)

- No relationship between region clusters and change of RA rejected at $\alpha=0.05$
  - Densely populated increased their RA
  - Sparsely populated decreased their RA
- Also it can be shown that
  - Small (in territory) tend to increase RA
  - Large tend to decrease RA

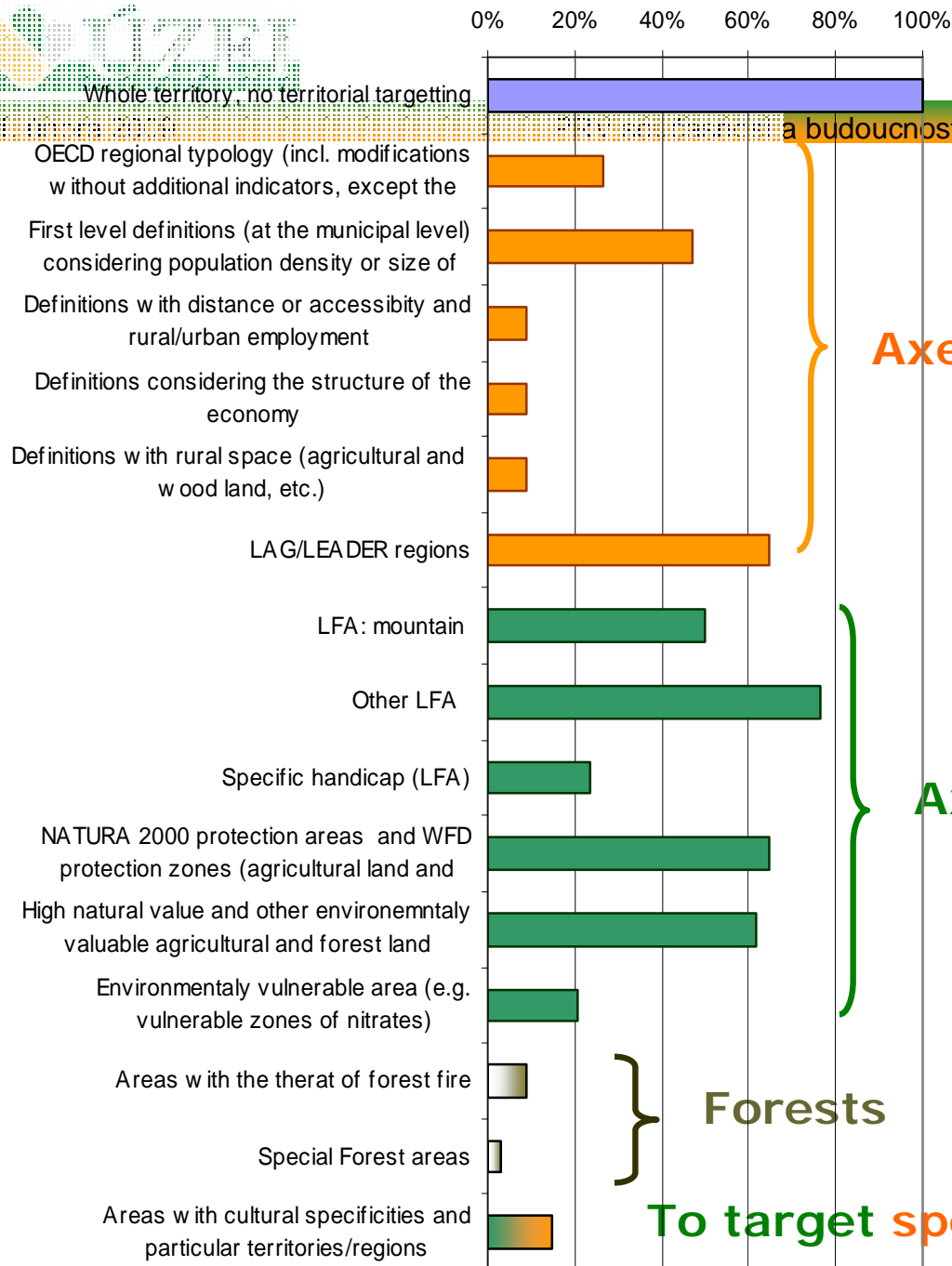
Countries by population density	Increase	Variable	Decrease	Σ
Low	0	2	3	5
Medium	8	6	3	17
High	4	0	0	4
Σ	12	8	6	26

- Primary definition level
  - Usually LAU2
  - LAU1 or NUTS3
- Additional factors
  - Size (population)
  - Remoteness
  - Employment and living place
  - Rural space
  - Other reflecting special needs
- Richer typologies

Teritoriální definice pro cílení opatření

na budoucnost - Tomáš Rätinger

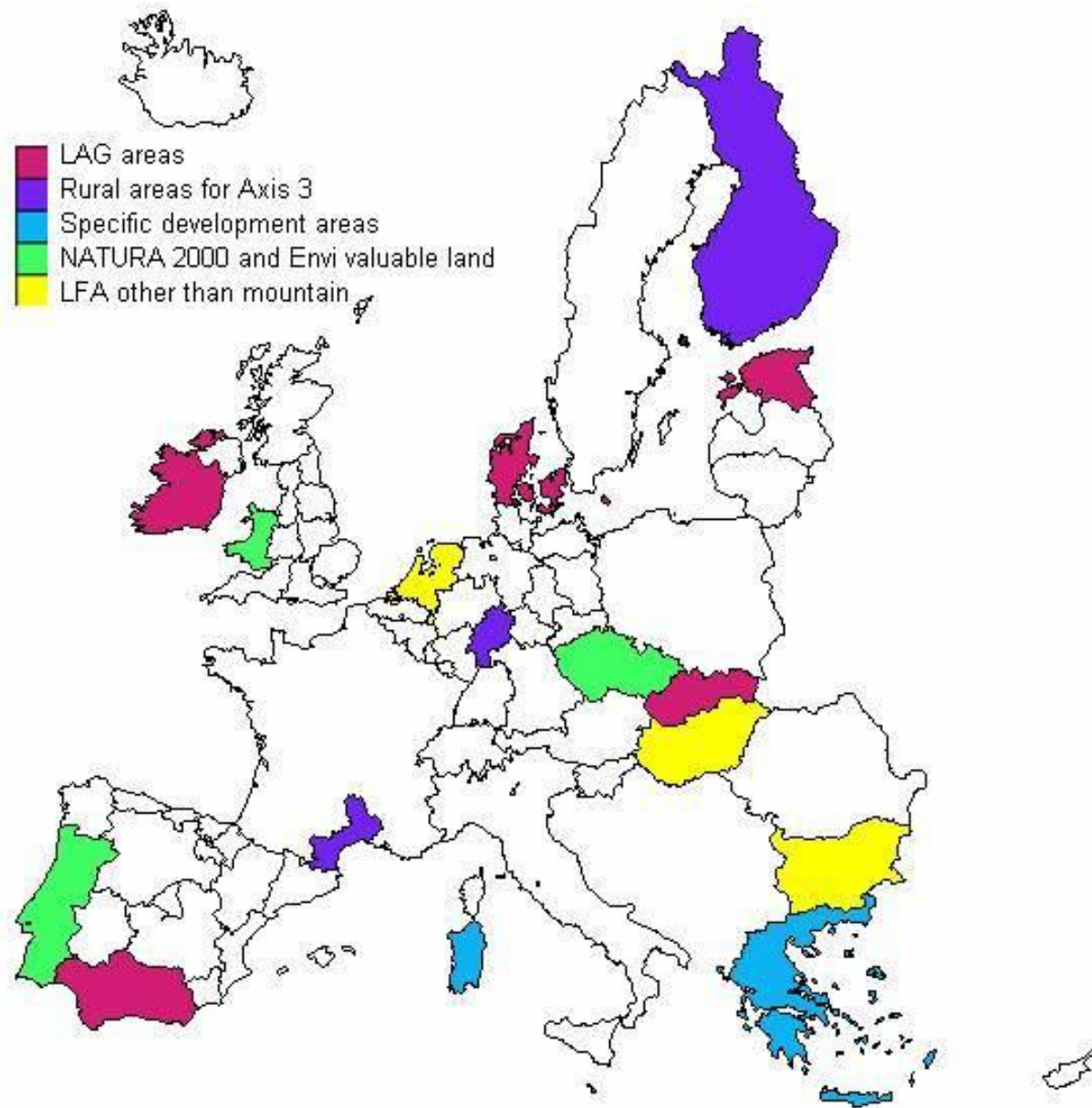
Axes 3 and 4

Axis 2 (1)

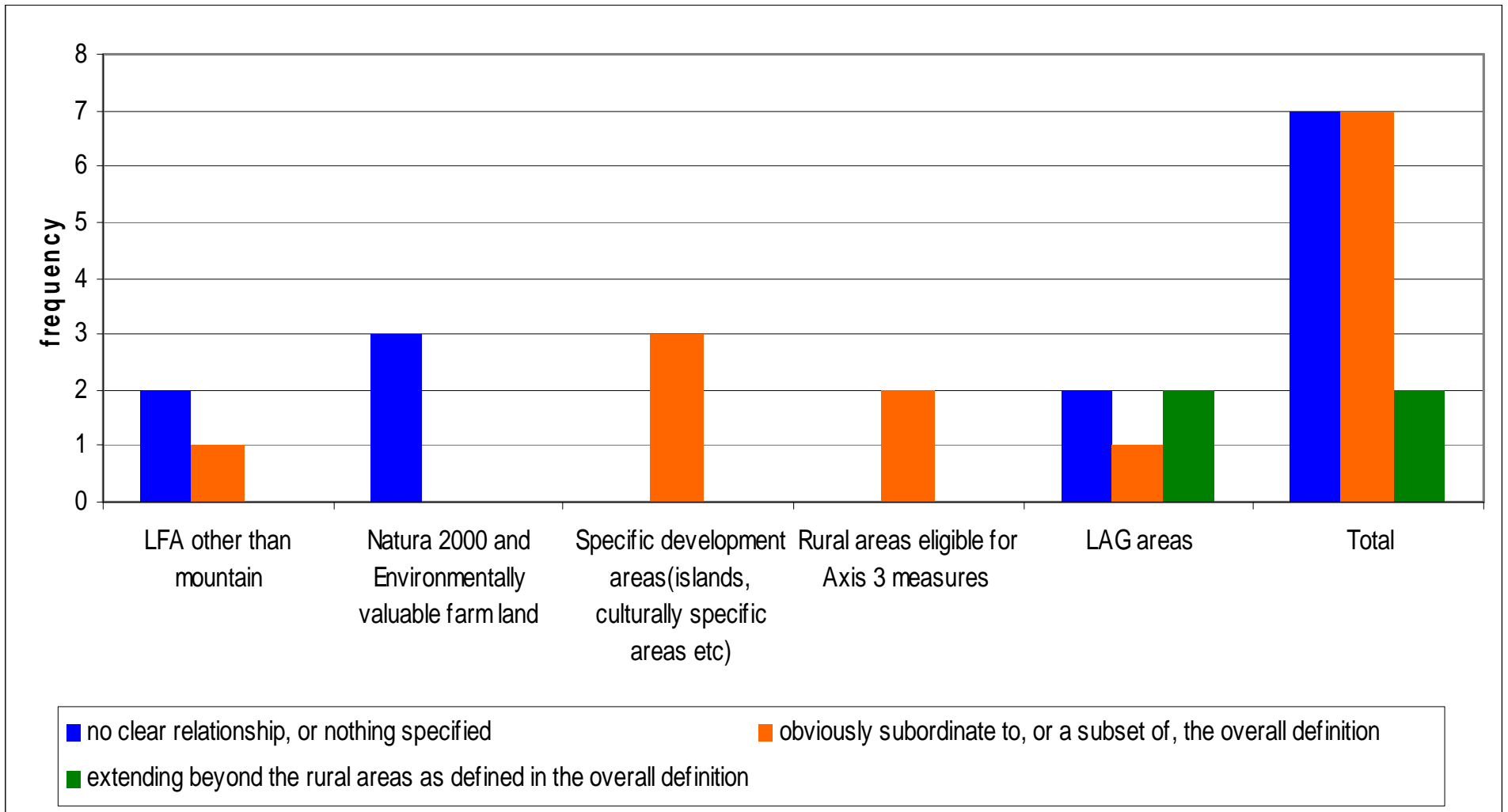
Forests

To target special needs

- Partly reflecting rural definition
- Partly resulting from the Regulation
- Some as a combination of territorial and functional definitions

- Některá cílová území vyplývají přímo z Nařízení EC 1698/2005 (LFA, Natura 2000)
- Některá jako LEADER MAS území jsou též předdefinována
- Jiná vyplývají z potřeb (typologizace území, výběr nejpotřebnějších území)
  - Ostrovy v Egejském moři
  - Území největšího demografického ohrožení (Sardinie)
  - Velmi řídké osídlená území (Finsko)

- Kapitoly 3 a 4 PRV à 5 tříd potřeb
  - Zemědělská životaschopnost (Agricultural viability)
  - Environmentální trvalá udržitelnost (Environmental sustainability)
  - Lidský kapitál (Human capital)
  - Řízení a sociální kapitál (Governance, social capital)
  - Socio-ekonomická viabilita

		LFA other than mountain	Natura 2000 and Environmentally valuable farm land	Specific development areas(islands, culturally specific areas etc)	Rural areas eligible for Axis 3 measures	LAG areas
G	Better coordination of policies		(214 PT) (216 PT) (225 PT) (227 PT)			
G	Better planing		(214 PT) (216 PT) (225 PT) (227 PT)	(212 MT)		(410 ES61) (411 ES61) (412 ES61) (413 ES61) (421 ES61) (431 ES61)
G	Development of local initiatives				(111 FI) (123 FI) (311 FI) (312 FI) (313 FI) (321 FI) (322 FI) (331 FI) (410 FI) (421 FI)	(311 EE) (312 DK EE) (313 DK) (321 EE) (322 DK EE) (323 DK EE) (341 SK) (410 DK SK EE) (421 SK) (431 SK)
G	Higher participation			(341 MT) (411 MT) (412 MT) (413 MT) (421 MT) (431 MT)		
G	More social capital			(124 MT) (125 MT) (323 MT) (411 MT) (412 MT) (413 MT) (421 MT) (431 MT)		(312 DK) (321 DK) (322 DK) (323 DK) (410 DK) (431 DK)

	BC	BD	BE	BF	BG	BH	BI	BJ	BK	BL	BM	BN	BO	
77	Issue	Need	Need class\Measure	123	311	312	313	321	322	323	331	341	4	
85	LAG areas	Development of local initiatives	Governance		EE	DK EE	DK	EE	DK EE	DK EE		SK	DK SK	
86		More social capital	Governance			DK		DK	DK	DK			DK	
87		Capacity building	Human Capital									IE	IE	ES61
88		Improving human capital	Human Capital									SK		
89		Attracting young people	Socio-economic viability of RA	DK	DK	DK	DK	DK						DK
90		Better social services	Socio-economic viability of RA					SK	SK					
91		Decreasing regional disparities	Socio-economic viability of RA		EE	EE		EE	EE	EE				EE
92		Development of tourism	Socio-economic viability of RA	DK	DK SK	DK	SK		DK	DK				DK
93		Discouraging out migration	Socio-economic viability of RA					DK	DK	DK				DK
94		Diversification of the economy	Socio-economic viability of RA		SK	IE	SK							
95		Economic development	Socio-economic viability of RA		IE	IE	IE	IE						
96		Improving infrastructure	Socio-economic viability of RA				SK	SK	SK					
97		Improving quality of life	Socio-economic viability of RA		EE IE	EE IE	IE	EE IE	EE	EE				ES61 E
98		Improving social services	Socio-economic viability of RA		EE	EE		EE	EE	EE				EE
99		Job creation	Socio-economic viability of RA	DK	DK SK EE	DK EE	DK SK	DK	DK EE	EE	SK			DK EE
100		Jobs for women and youth	Socio-economic viability of RA											ES61

Source: TWG1, Step 2, ENRD, Dower, Rátnger, 2010

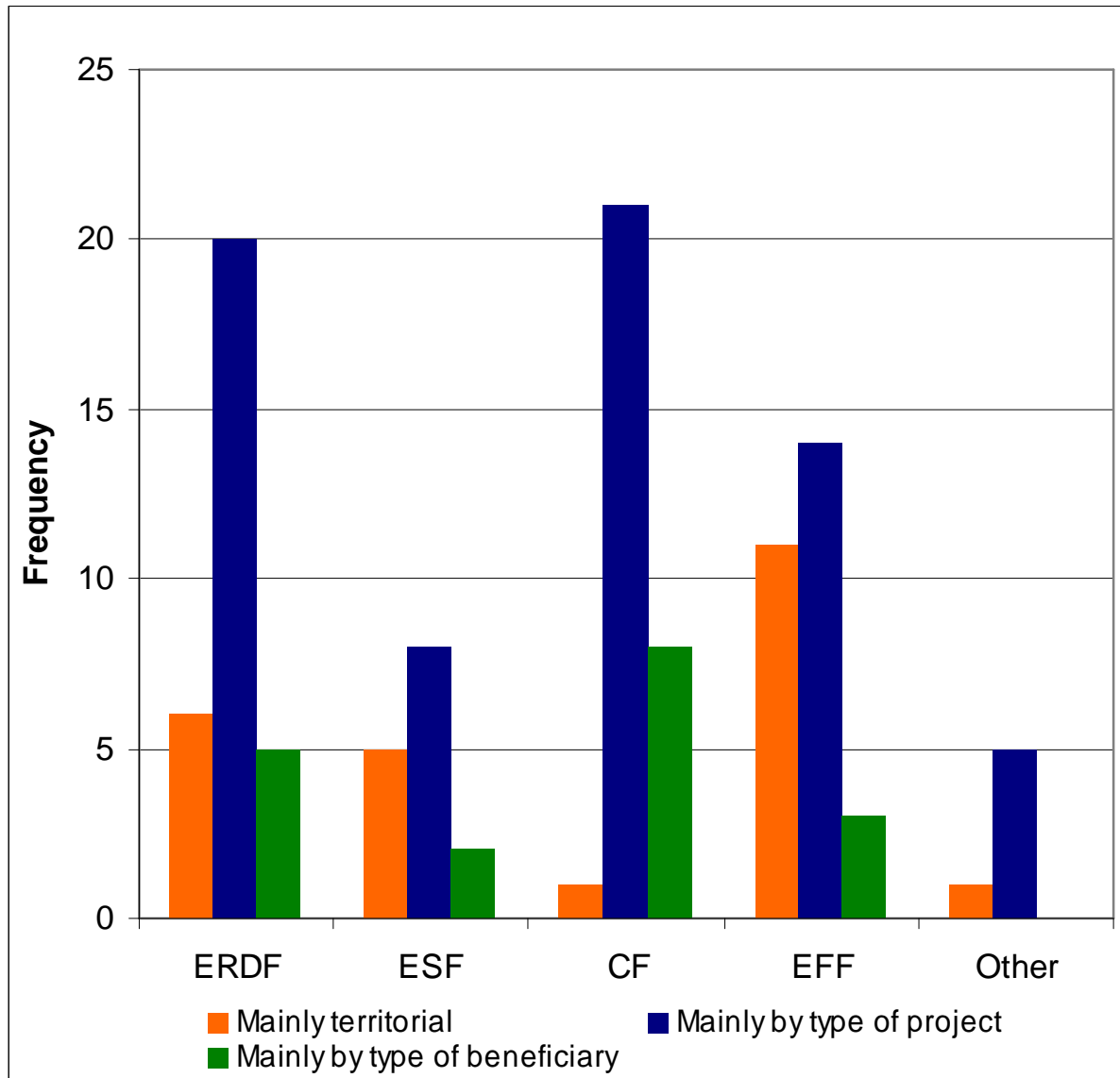
- LFA (platí pro H i O)
  - environmentální priority
  - opatření (vedle LFA plateb) na ochranu přírody a rozvoje zemědělství
- Opatření osy 3 preference území se strategií (LEADER ale i jiná)

LFA other than mountain	Natura 2000 and Environmentally valuable farm land	Specific development areas	Rural areas eligible for Axis 3 measures	LAG areas
121	121	114	111	123
122	122	115	123	311
124	213	121	311	312
212	214	123	312	313
214	216	124	313	321
221	224	125	321	322
	225	132	322	323
	227	133	323	331
	311	212	331	341
	312	214	341	410
	322	311	410	411
		312	413	412
		313	421	413
		321	431	421
		322		431
		323		
		341		
		411		
		412		
		413		
		421		
		431		

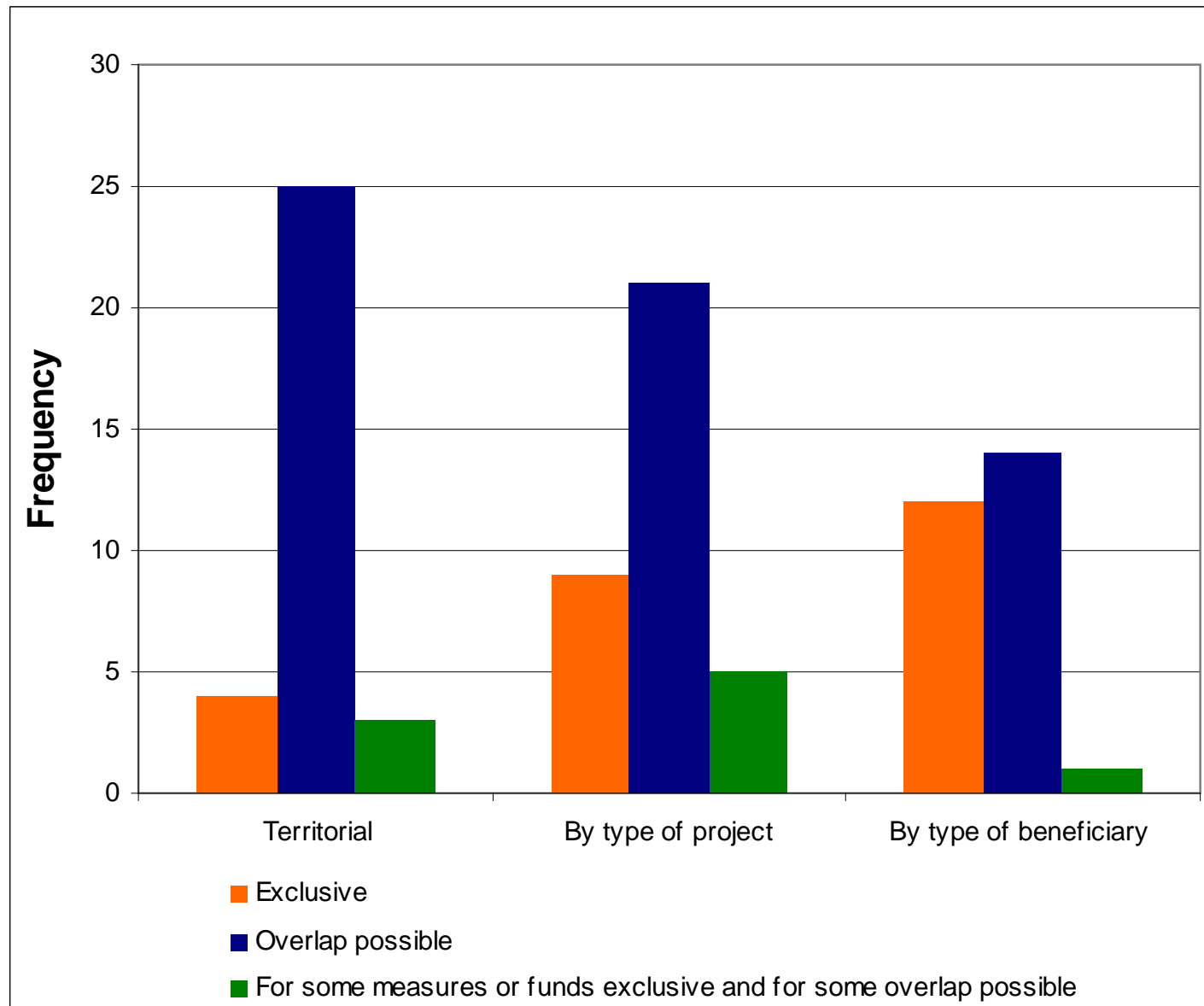
	LFA other than mountain	Natura 2000 and Environmentally valuable farm land	Specific development areas (islands, culturally specific areas etc)	Rural areas eligible for Axis 3 measures	LAG areas	Total
Def. RA X Strategic goals	2.3	2.7	2.0	2.3	2.6	2.4
Needs X Measure	2.7	3.0	2.3	2.7	2.6	2.7
Needs +measure X Resources	2.0	2.3	2.0	2.3	2.0	2.1
RDP (EAFRD) X Other Funds	3.0	1.7	2.0	2.0	2.2	2.2

0 žádná, 3 vysoká

Source: TWG1, Step 2, ENRD, Dower, Rátinger, 2010

- Teritoriální vymezení méně běžné
- Překrývání časté.
- Komplementarita koordinována jak centrálně tak často i na velmi lokální úrovni (MAS)

- Komise přišla s CMEF, Common Monitoring and Evaluation Framework
  - Založen na Intervention Logic
  - Indikátory výstupu (Output), jako účast, spotřeba prostředků
  - Indikátory výsledků (Result), jako vytvořená přidaná hodnota, počet nových pracovních míst
  - Indikátory dopadu
- Ovšem problém s naplněním indikátorů výsledků a hlavně dopadu: těžko přímo měřitelné
- Potřeba modelových nástrojů

- Různí se v koncepční/ metodické náročnosti, nároku na data a odpovídajícím způsobem ve vypovídací schopnosti
- Skupina modelů pro hodnocení regionálního rozvoje založených na obecné rovnováze (I-O, SAM analýzy, nebo regionální CGE modely)
  - Vhodné pro opatření ovlivňující konečnou spotřebu
  - Zvýšení spotřeby v důsledku realizace projektu
  - Nové kapacity pro uspokojení poptávky

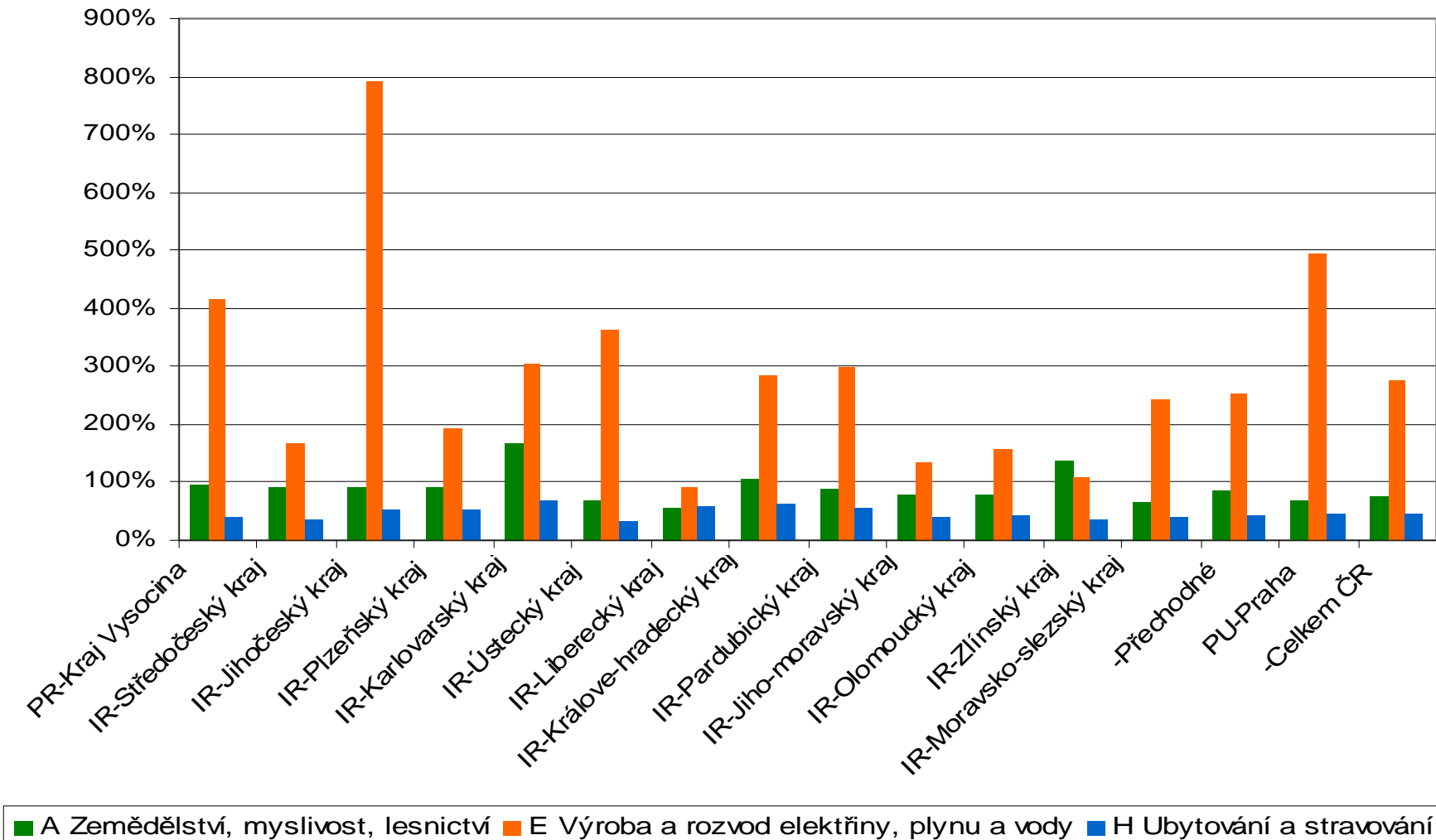
- Potřebují funkční regiony
- Které mohou být příliš velké pro malý rozsah politiky RV a tudíž efekty spíše zanedbatelné
- Patrně vhodné další rozčlenění na venkovskou a urbánní část – náročné na data.
  - Efektivnost opatření v kontextu vztahu mezi venkovskými a urbánními oblastmi
- U komplexnějších ztráta transparentnosti a tudíž problém se jejich užití pro korekci politiky

- Podhodnocena implementace, vliv governance na výsledek, dopad.

- Zda má zůstat OSA 3 a tak i OSA 4 pod PRV
  - Jaké jsou výhody ze soužití s zemědělsky orientovanými opatřeními
  - Nedostatečně ošetřená komplementarita s regionálními fondy (v mnoha případech)
- Zlepšení cílení politiky
  - Tématické, teritoriální a na skupiny příjemců
- Absorpční kapacita
  - Má smysl navýšit fondy a pokud ano, kterým směrem
- Kompenzace za veřejné zboží
  - Charakter veřejného zboží – ne rivalita, prohibitivní náklad na vyloučení
  - Zájem veřejnosti o toto zboží (ochota platit)

- **Příklad cílení diverzifikace**
  - Turismus – diversifikace do ještě méně efektivního sektoru
    - SME podnikání (výhoda)
    - Neatraktivní zisky
    - Tvorba pracovních míst
  - Energetika – bioplynové stanice – do výkonného sektoru
    - Odvětví ekonomiky z rozsahu, velké podnikání, tvrdé prostředí (pokud bez statní podpory)
    - Atraktivní výnosnost kapitálu
    - Spíše ztráta pracovních míst

Graf 7.2.1 - Relativní efektivnost: HPH/pracovníka za odvětví k průměru tohoto ukazatele za kraj

- Pro Osu 3 požadavek lokální/regionální strategie velmi rozumný
- Absorpční kapacita Osy 2
  - S cíleností narůstající náklady na implementaci
  - Tlak na uplatňování „polluter pays principle“
- LFA – nové vymezení ostatních oblastí
  - Převést na víc cílené?
  - Nebo do Pilíře 1
- Konfliktní produkční cíl Osy 1